

Bilag til

Mødet d. 9. Januar 1912

1) Kom. Garde

2) " Schultz

3) Kapl. Lorch

4) " Wundt

Kept Lovks Rev.
by: Diskussioner i
Noter d. 9/1 1912
ikke indført i Protok.

1/2
Gode Bøge undersøges blot om
dansk Neutralitet var formidlet

Rusland Wærchs Udvaldes

SV. Norge Wærch af Bredde

Samsø Neutralitetens kunde
felaaget

Wærch Tyske Optrædsoperationer
sandsynlig Tyskland endvidere
til i laaget nemlig at have
neutralitet

20/11

1. Et Blæmme har hidtil holdt sig til det negative, jeg tror at heris
hans skulde være positivt vidt det viste sig at der hos ham og hans Stemningssættelse
maade en Modstander nemlig den at der for Danmarks Vedkommende ender
en Konflikth med Vestmagterne og Tyrkland skulde være et udfald som det at træffe
Valget om vi skulde slutte og til V. eller T. Det var den tanke
der kan til Gr. for Foretag. af 1879, allerede den Gang var det en Vild
ferde og hvad der var Vildspanden for 33 Aar siden findes der ikke
noget rigtig parlamentarisk Udtryk til at betegne i 1911.

De strategiske Forhold gik, at vi, hvis Operationerne udspreddes til
Forelandet enderfor Skagen videreudgik man kunne i Modstanderforhold
til Vestmagterne og at det ikke er noget sagt der er fundet paa
i de senere Aar har vi Historiens Videnskabs for. St. Brøns
håndhævede forrige Gang til 1807 og D. Hr. var hvilke Situationer
D. medbragte og ved Nøder i 1806 og 1807 højtidelig erklæret at ville gaa
med England hvis D. blev tvunget ud af sin naturlige Stilling
Militærs disponerede i Overens. dermed Skarm i Holsten, Fladen
afregnet; hvortil gik det saa? Overfald fra Vestmagtens Side
p. Gr. af de strategiske Forhold eller en a. o. fordi vi selv end ender
de Gjen i for sig; End var enderfor Kontinentale Magtsvækkelse til
at være en tvungelig allieret. (Jeg skal tillade at overrette et lille
skitse som etot i Tennes Aaret efter Overfaldet i 1807 der ildstik
en strategiske Stilling ganske godt.)

Men det Valget skal uindlem er, om vi først skal bringe os i det
retningforhold til Tyrkland og tage Kammererne deraf og derefter
gaa fremover Territorierne og om Turenen paa Siden behandles
som fjendtlige af Vestmagterne — eller om vi ved Gennem
førelsen af en loyal Neutralitet (som ^{vi var sig pt} vi var sig pt formentlig med T² Turen
er) skal være med. Modstanderforholdet til Vestmagterne

Jeg synes man maa være meget forsigtig for at vælge de bedste, man
kunne det hyppig og ved Forordningerne for det jo være, man der synes jeg også der
rassomeres paa en langere Maade. Forholdet er dog det at det er en anden Alliance for
at bevare en selvstændighed, hvis Tyskland efter en afgjort Krig havde sine Hænder i
Europa er hvis vi har opnaaet fuldt tryk og fuldstændig heraf overfor Tyskland for
og under Krigen medens den Omstændighed at vi p. % af forholdene er blevet stærkt
beholdt af alrege Værdigheder, ikke kan medføre en Udveksling af vor selvstændighed
dengang da det dog vilde være markant at angaa, hvis Formaal jo er at kunne
Tyskland som Sønnet, ved Forordningerne skulde forsvare Tysklands Udveksling medens
tes alre at blive til Sønnet, med betingelse for at Rusland og Sønnet alre kendt
acceptere et endeligt Arrangement.

Det andet jeg synes der maa siges i denne Diskussion er at L. C. og
hans Meningssættelse bør lade paa at det ofte gaar og tilnærmelse ender at
være allernæst betænkelige Bestemmelser for en Sag veden lige paa endelig Hænder.
Jeg kunde endelig lade mig at det - hvis den Propaganda som fore
i de fleste af Landets Blade mod Tyskland fortsætter - kunde blive
en politisk Nødvendighed for Regjeringen, hvad Kula denne end har at
kunne sig meget endelig til Tyskland. Forholdet er jo det, at forinden
de militærpolitiske Forhold er der hvad man kan kalde de daglige Relationer
mellem de Lande og de nævnte Stater, som fortæller en vis gængs
Vilovje, hvis ikke de ubetydelige Ting skal give Anledning til Fortvivlelse
Naar det nu driver sig om en liden Sag en meget stor og stærk Stat
vil man uden Vandskejske fortaen, at hvor Gang der maa gøres en Slags
Udskyldning for nogle ubetydelige ulemheder Folke Entrompement kigger
et lille Stykke af Selvløstgøden. Jo er her ^{Følgerne af} et endeligt ^{Tilfælde} Arrangement
jokk Erindring

Man kunde endelig, at det jo den fortvivlelse er Selvløstgøden
samt skriver i Aviserne om Forholdet er jo det at enhver af vor
tante Medborger er klar over at Propagandaet er af særlig Art
og amer derfor Skuffelse som en anden, doghyndige og falsk og derfor fuld
komme betydelig i deres fortsatte Anskuelser, naar de paa den betydelige
af det af Selvløstgøden.

Da jeg nu for mit Vedkommende vilde ønske det for en stor Ulykke
om en dansk Regjering efterhaanden blev indtaget til at gøre end paa
et Allianceforhold til Tyskland, har jeg andet det for min Plegt at
gøre disse Bemærkninger og det er den egentlige Hovedgrund til at
jeg har lidt om Ordet i Aften.

9-1-1912 Kurt Schultz

Mine Lærer!

Kurt Schultz
Tid: Diskussion
d. 9. Jan. 1912
ikke indført i Protokoll

hvis somme indvord mig og fik Ordet først paa denne Maade
Efter at jeg paa narkaiske Maade
efter, havde jeg vasket et Ludo, som
silde have taget omkring hele Aftenen. For
et Par Dage siden fik jeg som Meddelelse af
Forsamlingen, at det der var indtegnede 3 og 4
Taler, og Diskussionen skulle sluttes paa dette
Maade, kunde jeg kun faa Ordet og Kvastisid.

Det var naturligvis ikke menant, men
da jeg ved vaskedelen af mit Ludo var
smilet over flere Punkter saavel i den grove
Dag som i Premierdøgen. Billedet Ludo, som
jeg ikke kunde forstaa, har jeg ment det sig-
tegt istedetfor at give et Ekstrakt af hele mit
Ludo, at fremsatte de Punkter, som jeg ikke
havde kunnet forstaa, saa kan jeg maaske
faa Oplysning om dem

1. Jeg kan saaledes ikke forstå, hvorledes "Graabogen" kan komme til det Resultat, at det Danmark ligger indenfor Tysklands militære Interesserfare, som kun er ligesom gennem springet som tryk i det og givet som Tyskerne i Valde. — for den Mening faar jeg ud af Graabogen.

Ju var Bogens forfattet i Tyskland, vilde der være god Mening i det, thi det vilde være ~~en~~ størstedt for dem, som de kunde faa ^{overens} strategiske Læresætning fastholdt som Dogme. De Preuss, Schweiz, Frankrig, Holland og Belgien ligger uden den tyske militære Interesserfare, som vilde det være det Spil for Tyskland, som alle de nævnte Lande af den Grund vilde skutte sig sammen med Tyskland. Men at derimod specielt de nævnte Landes Forsvars ^{for} anstaltninger handler de ikke efter den overenssættelse Læresætning.

2. Jeg kan ikke forstå, at man kan skrive en Bog om Danmarks militære politiske Stilling uden at tage Rusland med i Betragtning eller i ethvert Tilfælde kan at behandle det som en kvantitativ uenlighed. saaledes som Graabogen gør det.

Det kan maaske forstås som det Indspændt, hvor Graabogen blev skrevet. Da

bloeds Rusland nemlij eudene efter sin soan
 Saer fra Krigen 1904/05, og ingen tankte paa,
 at den efter Krigen opstaende Rysiskrig skulde
 saa hurtig blive bekampet, saa den gik.

Men naar Lythi Bunde an. 1905 0:

Den 5 December 1911 siger: --- "i det den 3^{de}

Konferencien England - Frankrig - Rusland med
 Tyskland er for lidt sandynelig, herved til at Eng-
 land ikke har Fallerinteressen i Petersow - end-
 mindre i Persien og andre Steder i Osten ---

saa bliver det mig aldeles uforskeligt, der
 er nemlig ganske vist foretaget en Alaant
 inden Lythi. Bunde hoder til Foredrag, men
 i den Tid har England og Rusland i høj Grad
 vist, at de hoder Fallerinteressen i Persien -
 de har nemlig ganske roligt i Landtag lythi
 deli Persien.

Ly der er i de allersidste Dage givet
 tydeligt Beries paa, at England - Frankrig - Rus-
 land har Falleraktive interesser i Europa
 - Loant til Ostien. Skulde der tre væsentlige
 Mayter ministre ikke ogsaa have Faller-
interessen i Petersow. Det faktum er
 mig, at den ny opvoksende russiske
 Flaat Kunst byr paa - og man giv vist
 ikke meget forher i at sige, at disse
 Fallerinteresser gaar ind i Tyskland.

3.) Jeg kan ikke forstaa, at man skulde
 en Roy an Danmarks militaers actiske Stilling uden
 at tage Storge of Sverrig med i Betragtning.

Jeg kan nemlig ikke se andet, end at
 en ~~generel~~^{generel} Skovden af de to noordiske Riger
Neutralitet ville saar at sine uueligste Krigs
forhold i vores Forsvar mellems England of Tyskland
utildeags.

4.) Jeg kan ikke forstaa, hvorede
Grundene of endnu mindre Lojli Prinde
kan have, at Danmarks Neutralitet er
afværende med Vestmagterne, men foren
lig med Tysklands Interesser, naar man
med vores Lyne of Qvæ følge, baad de gaae
for sig.

For England lyder det til os i Skibe
of i Tæn, ja bliver nasten raadet til os i
Stey af de noordiske Riger, skul Ende
dog sammes i en Neutralitets forbund.
 Er der eller ing i det, naar man samtid
har de Stuer at brænde Neutrali
teten det forbæmmes mig ikke sandsyn
ligt.

Derimod har jeg aldrig hørt en
lige mindre højlyde Opfordring fra Tysk
land. Det forbæmmes mig derimod snare,
at der har været gode Forsø gaa at

for en Alliance istand mellem Tyskland
 og Danmark, ~~men~~ det er maaske kun Rygtet,
 men de har nu ogsaa deres Betjending her i
 Livet. I Sommer var der en i England be-
 sat dansk, der fortalte mig, at i England
 gik Rygtet om, at den tyske Koning havde
 givet Danmark Tilladelse om Alliance for
 mod at den tyske Floer skulde fore det
 røde og hvide Spilflay som Olycksflay.
 Je non i vero se hen trovato.

5) Jeg kan ikke forstaa det bedrude
Grundprincip i den grove Rag, at det ender
 den inteder Kriigsbegynder heder alvrig hender
faede Tyskland ind at krænke den danske
 Neutralitet, jeg vil maaske sige, at det er mig
 umuligt at se, hvorledes de kan undgaa det,
 i Alvorst Tilfælde til Kilerkassen er blivne
 uvidet.

Je f. Eks. hvor Løst. Kunde sige i at
 Forsvar: - - " Tyskerne har givet Englandene
 Kigen frem stadig som længe som muligt (under
 den tyske Floers Tilbagegangen ^{den tyske Floer} efter Nordens
 i Norden). Fra Forsvaret omkring Løst
 har det været Englanderne vanskeligt for
 at faa dem forsvaret, og Altespæringer og
 Udsvand har givet sit til at slut
 fra P. . . .

Man vil spørge d'Her. hvorledes det
kan være muligt for Tyskerne at føre en Kamp
i Farsvandet omkring Lauen's uden at træde
den danske Stats Neutralitet? — Sammen-
lygn f. Eks. Englands Leptaden med
Kampene ved Helgoland!

6.) Man vil spørge, at det er de
sandsynlige (eller rettere mere eller mindre sandsynlige) Førelser
ved Krigens Begyndelse, der skal lægges til Grund for Danmarks
Stilling til de krigsforbundne Mægter. det forklarer nemlig, at det
laugske svarer mere over de sandsynlige Førelser ved Krigens Slutning.

Grønbogens Udvalgte gennem sit Udvalgte til
det Resultat at vi — tvunget til at gøre frivilligt med —
skal slutte os til Tyskland; og på mere givne Logik blaar
den fuldstændig selv i at den siden Grønbogens Udvalgte
fra Marine ministeriets Side synes at klare samme
genstande ligesom for Tusind Marine ministeriets Udvalgte, samme
Udvalgte ministeriet i disse Dage bliver besluttet
for af den offentlige Mening i Danmark.

Min rene Mening gennem Betragtningerne over
Førelserne ved Krigens Slutning — naar Freds betragtningerne skal
fastslås — kunde i at Danmarkes eneste raison d'être er at
staa i absolut Modstrid forhold til Tyskland, ^{for:} ~~for:~~

a) Rusland er den eneste Magt som kan Tyskerne i at
danne bestemte alliancer Staat.

b) England har Tyskerne af at i ikke bliver tysk.

c) Og Tyskland: for der vil på blot mere om den
historiske Skandgening:

Da Tyskland var splittet og delt over Danmark stødte
den — blev samlet og stødte, blev Danmark lide.

For propheter Ord.

Holberg.

Handwritten notes:
 Kommandens Indstilling
 9/1 1912
 indføres i Protokollen

Mr. H. Da jeg paa Or af Fravalde ikke
 har kunnet følge overens Lt Bondes Forslag og
 Lt Clausen forte Bemærkning her til her, jeg ikke
 kendte mig at deltage i denne Diskussion; ~~men~~
 af Lt. E's ^{Motaleler} Bemærkning af Lt Clausen ~~kan~~

og sidste Møde som jeg synes trænger til Tilsidelse
 og som - saa vist jeg erindrer i alle Bles undersøger af
 Lt Bondes i hans Mødetaleler, og som jeg dog skal
 tillade mig at komme lidt ind paa.

Lt Clausen faldt en ret haard Dom over
 de Opfattelse af faktisk Aft, som er godt gældende
 i den saakaldte graa Bog, idet han udtalte, at
 de var bygget paa et løst Grundlag, og at det
 vilde indhale en stor Fare for Danmark om de
 Kuvættet af de her i Landet.

Han ^{som sig} udtalte af Opfattere, at den graa Bog
 Principer holdt altså meget til en Alliance med
 Tyskland og han anbefale i Mødetale her til
 en ren Neutralitetspolitik, som det eneste rette
 for Danmark under en Stormkrigsforhold.

~~Men at~~ ^{Uden at} ~~Jeg~~ kunne nærmere ind paa Lt Clausen
 net hasardede ~~denne~~ Paastand, som dels blot
 mindregælder af Lt Bondes og som ^{grundet} ~~en~~ Studium
 af den graa ^{note} Bog iøvrigt vil vise Uholdbarheden af
 min ^{for mig} ~~og~~ Kundskab at ~~den~~ ^{ind paa} ~~den~~ ^{den}
 rene Neutralitetspolitik, som Lt Clausen anbefale i

Mødetale her til den graa Bog. ^{kan ikke sætse} ~~Jeg~~
 at det fremkommer mig ^{Lt Clausen} ~~Jeg~~ ^{at} ~~denne~~ Neutralitetspolitik i ~~Udsigelse~~
 er stærkt begrundet ^{med} ~~den~~ ^{den} en ren Allianspolitik med fuld Tilslut.

ning til Tysklands Modstand og det er Lt Clausen
 som egne Motaleler, som her ^{afgør} ~~afgør~~ mig i denne
 Opfattelse. Ledstævnet ^{vedtatte} ~~sagte~~ nemlig i Slutningen af
 sine Bemærkning, at den største Fare for Danmark
 var ~~at~~ ~~førte~~ i en Holdning, som ganske var sigelig
 Skabs og som kunne bringe os i ~~L~~ ~~og~~ vil nemlig bringe
 Udsigtens Uenskabelig Forhold til Tyskland, ~~der~~
 her til er der vel et ~~at~~ ~~helt~~ ~~taget~~ ~~et~~ ~~saa~~ ~~langt~~ ~~Stor~~ ~~at~~
 at det vanskeligt kan tænkes ^{en} ~~gjort~~ ~~men~~ ~~at~~ ~~en~~
 sig vel med Tysklands Interes ^{en} ~~Sammen~~ ~~Forhold~~

Handwritten note:
 som jeg tror for en stor Del bærer i et misforstået
 Kendskab til den graa Bog og

Handwritten notes:
 at det fremkommer mig
 er stærkt begrundet

Wiederholungsfragen
für die Prüfung am 28. 11. 1908
Die Aufgaben sind in 3 Gruppen
unterteilt. Die erste Gruppe
besteht aus 10 Aufgaben, die
zweite aus 10 Aufgaben, die
dritte aus 10 Aufgaben.
Die Aufgaben sind in 3 Gruppen
unterteilt. Die erste Gruppe
besteht aus 10 Aufgaben, die
zweite aus 10 Aufgaben, die
dritte aus 10 Aufgaben.
Die Aufgaben sind in 3 Gruppen
unterteilt. Die erste Gruppe
besteht aus 10 Aufgaben, die
zweite aus 10 Aufgaben, die
dritte aus 10 Aufgaben.

Die Aufgaben sind in 3 Gruppen
unterteilt. Die erste Gruppe
besteht aus 10 Aufgaben, die
zweite aus 10 Aufgaben, die
dritte aus 10 Aufgaben.
Die Aufgaben sind in 3 Gruppen
unterteilt. Die erste Gruppe
besteht aus 10 Aufgaben, die
zweite aus 10 Aufgaben, die
dritte aus 10 Aufgaben.

Handwritten signature or initials in the bottom right corner.

Kommandøren er ikke utvilsomt til at
 holde til det C's Standpunkt, at ^{de danske} ~~Regering~~
 herigenne ~~betragtes~~ ^{betragtes} som ligesom
 her langt lavere end Hverken til at vi
 kan komme til at give jelleds Sag om
 Tyskland. Men samtidig vilde man sin
 Forbavelse over, at man ^{ikke desto mindre} ~~er~~ ^{ikke}
 vilde ~~gaa~~ ^{til} ~~at~~ befaste Smalandsprovincens
 Skatterne — en Foranstaltning, ^{indv.} ~~som~~ ^{ikke}
 Kommandøren fuldt Sympathi fordi
 den ligesom gik ud over næstheden af
 Tyskland. Jeg synes, det vilde være mere
^{naturligt om} ~~at~~ Kommandøren ~~skulle~~ ^{vil}
 denne Foranstaltning Optage i Forvar-
 plaan. Læste netop det ~~at~~ ^{som}, som
 den indbringer til det Regering og de militære
 Ledelse netop vilde at være saa næstheden af
 som virkelig af Tyskland.

Jeg, minne Herre, ~~er~~ ^{er} ~~blev~~
 lang tid, hvis jeg skulle undersøge de
 Herre indsigelse, men jeg er jo andre der
 her noget som Sunde og jeg skal derfor tillade
 mig at afslutte.

Wenck
29 Sider
Wenck
29 Sider
Protokolle

Solihændersekretariatet, d. 9. Januar 1912.

Inden jeg begynder at fremsætte mit Indlæg i Diskussionen, vil jeg bede Selskabet om at undskylde, at jeg læser det op.

Jeg gør det af 2 Grunde.

Den første er, at det er en overordentlig vanskelig Kunst klart og konsekvent i Tale at fremsætte en strategisk Udvikling, saadanedes at der ikke indløber Uklarhed i Sammenhængen eller Forglemmelser. Den anden Grund er den, at jeg ved at oplæse et skrevet Indlæg kan dokumentere, hvad jeg har sagt, i Tilfælde af, at der rettes Angreb imod mig; og jeg har det Indtryk, at mange har en stærk afvigende Opfattelse fra min.

Jeg ønsker at forudskikke den Bemærkning, at jeg har bestræbt mig for nøgtern og lidenskabsløs at behandle Emnet fra et strategisk Standpunkt og ene argumentere paa dette Grundlag i Gnsket om at faa Problemet belyst.

Jeg tilføjer, at hvad jeg her vil fremsætte staar ganske for min egen Regning, og ^{at} ingen har læst, hvad jeg har skrevet.

Mit Indlæg er følgende:

I det militær-politiske Foredrag, som blev holdt her i Selskabet d. 5 Dec., blev der blandt andet gjort gældende, at Sandsynligheden talte for, at Danmarks Situation under en Krig mellem England og Tyskland (eventuelt allierede med andre Magter) vilde være følgende:

1. Saalænge Tyskland ikke har lidt væsentlige Tab i Nordøen, maa England antages at holde sin Flaade koncentreret i Nordøen og ikke udstrække sine Operationer til de danske Farvande, men antagelig nøjes med at bevogte disse, ved en Observationslinie tværs over Skagerak f. Eksempel.

Paa Basis af denne Sandsynlighed hævdedes da, at i Krigens første Phase, hvorved almindelig forstås: inden Tyskland har lidt et betydeligt Nederlag i Nordøen, - vil Danmark Neutralitet kunne antages betingelsesvis at være forenelig med begge Modstandernes Interesser.

Herved maatte forstås, at Betingelsen var, at Danmark

skønnedes at være i Stand til at imødegaa Neutralitetskrænkelser effektivt og at have Villien til "loyalt" at gøre dette.

Endvidere:

2. Saasnart Krigens 1ste Phase er afsluttet med et betydeligt tysk Nederlag i Nordssøen, hvilket antages at være den sandsynligste Afslutning, - indtræder der en ny Situation for Danmarks Vedkommende, idet Englands(ev. de allieredes)Operationer nu maa antages udvidede til de danske Farvande og Østersøen

I denne Situation - Krigens 2'Phase - maatte da England for at kunne udrette noget raade over en Basis i de danske Farvande, medens Tyskland - dersom Danmark var i Stand til effektivt at imødegaa en saadan Neutralitetskrænkelse og antages at ville gøre dette loyalt - ikke med Nødvendighed behøvede at sætte sig fast paa dansk Territorium, hvoraf konkluderedes:

Paa Basis heraf vil Danmarks Neutralitet under Krigens 2'Phase ikke være forenelig med Englands Interesser, derimod ligesom under Krigens 1ste Phase sandsynligvis være betingelsesvis forenelig med Tysklands Interesser.

Jeg haaber at have gengivet Meningen korrekt og skal straks komme tilbage til dette Spørgsmaal.

Paa den næste Mødeaften diskuteredes bl.a. Situationen for Danmarks Vedkommende, naar Neutraliteten blev krænket af den ene eller den anden af de krigsførende Magter.

Der syntes at gøre sig 2 Opfattelser gældende, saavidt jeg har kunnet forstaa.

1. Den første konkluderede i, at Danmark da maatte træffe sit Valg, og der udtaltes et abstrakt formet Ønske om, at Regeringen maatte have Held til at træffe det rette Valg.

Dette kan formentlig ikke forstås paa anden Maade, end at Danmark ved denne Situations Indtræden enten kunde slutte sig til England eller til Tyskland, alt eftersom det ene eller det andet Valg maatte synes mest formaalstjenligt henset til Situationen paa det paagældende Tidspunkt, altsaa ikke en paa For-

haand overvejet og besluttet Optreden, men nærmest en Afventen af, hvilken af de kæmpende Parter, der syntes at ville bringe Sejren hjem, for da at slutte sig til denne.

2. Den anden Opfattelse, der dog ikke - saavidt jeg erindrerkom særlig pointeret frem, men ikke desto mindre kan antages at være tiltraadt af mange Mennesker her i Landet og da faktisk ogsaa er fremsat i militær-politiske Fagskrifter, er den, at Danmark nødvendigvis og som en Selvfølge maa blive dans Fjende, der først krænker Danmarks Neutralitet, fordi vi folkeretlig er forpligtede til at imødegaa Neutralitetskrænkelser, og som Følge deraf bliver indirekte tvungne til at alliere os med den anden Modstander.

3. Jeg skal endvidere som Curiosum tilføje, at der, i alt Fald i tidligere Tid synes at have været Anskuelse - som eksempelvis i Krigsromanen "Lynet" - der gaar ud paa og virkelig tanker sig Muligheden af successivt at kunne og skulle imødegaa Neutralitetskrænkelser med Vaabenmagt, naar saadanne Krænkelser snart tilføjes af den ene og snart af den anden af de krigsførende Magter, og endda mener, at Danmark ikke herved behøver at blive egentlig inddraget i Krigen. Denne Anskuelse var altsaa nærmest parallel med den forsvarsfjendtlige Retning, der vilde nøjes med et Sspoliti og isvrigt havde Devisen "Helle min Leg".

Der vil næppe være Anledning til at beskæftige sig nærmere med en saa usandsynlig Mulighed som den sidst anførte.

4. Sluttelig nævntes Forsvarsplanen af 1879.

I Anledning af disse forskellige Udtalelser kan det formentlig synes af Interesse nærmere at diskutere Statens Situation under de omtalte Forhold.

Jeg skal først gøre Forsøg paa at undersøge, hvorvidt det kan anses som rigtigt, at der kan være Sandsynlighed for, at Danmarks Neutralitet, - som fremsat er betingelsesvis forenelig med Tysklands Interesser under begge de første Phaser af Ss-krigen.

Hvis jeg erindrer rigtigt, er det blevet udviklet, at Betingelsen for, at den danske Stats Neutralitet var forenelig med Tysklands, var for det første, at Danmarks Neutralitet var absolut paalidelig, - og dernæst at den danske Stat raadede over en Krigsaagt, der satte den i Stand til paa virksom Maade at imødegaa Overgreb (ogsaa) fra Englands Side.

Endelig pointeredes det, at Danmark maatte føre en for-
ruffig Udenrigspolitik, uden at dette nærmere præciseredes, men saaledes, at Konklusionen af den militær-politiske Redegørelse overlodes til hver enkelts Skøn. Præmisserne var dog klart frem satte.

Naar man nu ønsker at vurdere Sandsynligheden for, at Tyskland kan være tjent med, at Danmark bevarer sin Neutralitet i den omhandlede Krigs 2 Phaer, maa kan dette neppe fremtræde klarere i Undersøgelsen, end naar man tænker sig i Tysklands
Sted i den angivne Situation.

Med det Kendskab, man i vore Dage har til Tysklands maal-
bevidste Organisation, kan man neppe fejle ved at antage, at Tysklands Beslutninger overfor Danmark ved det ventede Freds-
brud med England forlangst er truffne, klarlagte og omsatte i en Operationsplan.

Siger man nu at tænke sig til Tysklands Resultat af sine Betragtninger angaaende, hvorvidt det bør angribe Danmark eller ej, kan det antages, at følgende Maxime, der er fremsat af en berømt preussisk Militærforfatter, vil fremstille sig som en Advarsel for det i hans Aand opdragne tyske Hovedkvarter allerede i samme Øjeblik, Krigen besluttes:

Das Abwarten bis zu besaeren Augenblicken setzt voraus,
dass wir von der Zukunft dergleichen zu erwarten haben.

Man maa altsaa straks undersøge, om Tyskland er nødsaget til at angribe Danmark, og om det i saa Fald kan være tjent med at vente med at gøre det.

Udviklingens Rækkefølge bliver herefter, hvis Tyskland

venter, Kamp i Nordseen - Danmark neutral, 5 -

Danmark, der ved Fredsbrudet er meget svagt, forstærker sandsynligvis sin Krigsmagt ved fuldstændig Mobilisering og beskytter Sjælland ved alle de Midler, der staar til Raadighed.

Herved er Danmark allerede i Krigens første Phase vanskeligere (i givet Tilfælde) at tvinge under Tysklands Villie, følgelig synes Tyskland ikke at have vundet noget ved at vente i Krigens første Phase, medmindre et Angreb paa Danmark straks ved Fredsbrudet maatte skønnes at være forbundet med et voveligt Offer af Tid og Kampmidler for Tyskland, sammenlignet med Sandsynligheden af at det overhovedet skulde være nødvendigt at tvinge Danmark ind under Tysklands Villie i denne Krig.

Her ligger vel Spørgsmaalets Kerne.

Mange har altsaa som sagt den Opfattelse, at hvis Danmark til enhver Tid er stærk - altsaa ogsaa i Fredetid - saa vil der være Sandsynlighed for, at det undgaar at blive angrebet af Tyskland, hvis Tyskland samtidig anser det for givet, at Danmark vil imødegaa Neutralitetakrænkelser fra Englands Side med al Magt, saaledes at Tyskland ikke skønnede det raadeligt eller nødvendigt at spille Tid og Kræfter paa et Angreb mod Danmark. - Men hvad Støtte er der for denne Betragtning?

Jeg mener imidlertid, at Tyskland strategisk saa maa tvinge Danmark under sin Villie, dersom Tyskland anser det for sandsynligt, at det vil blive slaaet i Nordseen, eller hvis det paa et andet Grundlag anser det for sandsynligt, at England før eller senere vil forsøge paa at trænge ind i Østerseen.

Jeg mener altsaa, at Danmarks Neutralitet overhovedet ikke er forenelig med Tysklands Interesser.

Under Krigens første Phase er Danmark indenfor Tysklands Magtomraade - uden væsentlig Sandsynlighed for, at England kan komme det til Hjælp, da England herved vilde begaa en strategisk Fejl. (Jeg ser her bort fra Muligheden af en engelsk Overruspling ved Fredsbrudet, der hører ind under 2'Rangs Sandsynligheder.) Et tysk Angreb paa Danmark vil koste mindst ved at

udføres uopholdelig paa samme Tidspunkt som Krig med England besluttes. - Kort efter vil det koste betydelig mere, - senere naar Danmark har mobiliseret og faaet Tid til at forberede sig, endnu mere.

I Krigens 2'Phase kommer den engelske Flaade sandsynligvis op i de danske Farvande. Det er almindelig anerkendt, at Tyskl. da vil have fortrinlige Betingelser for at kunne have Herredømmet i Østersøen ved at sparre Bølterne og Sundet. Samtidig erkendes det, at England ikke kan vinde Fodfæste i Østersøen uden at bemægtige sig dansk Søterritorium som Basis. Dette maa Tyskland forhindre. (Preussen og Tyskland har forlængst lært af Frederik den Store, at man bedst "forhindrer" i en saadan Situation ved at kenne Modstanderen i Verket). Følgelig maa Tyskland sætte sig fast paa dansk Territorium og tvinge Danmark under sin Villie.

Har Tyskland da endnu til dette Tidspunkt ventet med at tvinge Danmark, vil et Angreb paa Danmark koste endnu mere end før, da den engelske Flaade nu er kommet op og Danmark da har haft endnu mere Tid til at forberede sig.

Danmark er nemlig da kun delvis - og ikke som før siene - indenfor Tysklands Magtomraade. Dersom det lykkes den engelske Flaade at vinde Fodfæste i Østersøen, vil i saa Tilfælde den danske Stat (ganske vist kun den sjællandske Øgruppe) komme udenfor Tysklands Magtomraade.

Kan man da ved en abstrakt - rent strategisk - Overvejelse faa andet som Facit, end at Tyskland kun kan tabe ved at undlade at tvinge Danmark under sin Villie straks fra Krigens første Øjeblik?

Det tyske Hovedkvarterets Konklusion maa altsaa logisk set være: samtidig med at Krigens besluttes - og saa vidt muligt, inden Fjendtligheder paabegyndes andetsteds - at tvinge Danmark til Alliance. Dette kan eksempelvis ske ved at lade Gesandten overrække et Ultimatum med Tilføjende, at tyske Flaade afdelinger og Transporter er under Opsjling med Sundet og Bølterne, samt at de vil faa Ordre til Angreb ved Fristens Udløb).

Til Hølysnings af Tysklands Chancer ved et saadant Foretagende og dets egen Anskuelse herom vil et andet Citat af førnevnte Militærforfatter omhandlende Emnet: "Die Überraschung" have Interesse: "Ist der eine (Gegner) schon durch ein allgemeines moralisches Übergewicht zum Entschütigen und Übershellen des andern befähigt, so wird er sich der Überraschung mit mehr Erfolg bedienen können und selbst da gute Früchte ernten, wo er eigentlich zuschanden werden sollte".

Maalet naas herved med de mindste Tab; den omfattende Risiko for Fremtiden er fjernet for Tysklands Vedkommende og tilmed sandsynligvis erstattet af en Alliance: en positiv ikke uvæsentlig Fordel.

Er denne strategiske Betragtning rigtig, vil heraf følge, at Danmarks Neutralitet-ikke engang betingelsesavis - er forenelig med Tysklands Interesser.

Det er jo klart, at Begivenhederne kan forme sig anderledes, end Sandsynligheden angiver, og at 2'- og 3'Rangs Sandsynligheder kan tænkes at komme frem i 1ste Række og andre Situationen væsentlig eller fuldstændigt. - Der kan altid komme uforudsete Faktorer ind, og Faktorer som kun har ringe Sandsynlighed for at kunne spille ind, kan uventet faa Betydning for Begivenhedernes Gang. Dette kan i første Række finde Sted, naar Modstanderen uventet begaar meget væsentlige Fejl. At selv en fortvivlet Situation herved pludselig kan forbedres i overordentlig Grad, har Historien talrige Exempler paa. (Napoleon d. I's Sejre over de Allierede under Invasionen i Februar 1814, da Blücher uforsigtigt skilte sig fra Schwarzenberg, hvorved den schlesiske Arme totalt sprængtes, hvilket atter gav Anledning til, at de Allierede fornyede deres Fredstilbud, ~~men~~ ~~den~~ ~~der~~ [Kort forinden ^{var der} efter Napoleons eget Udsagn ikke ~~var~~ noget at stille op udover at haabe paa, at Fjenden begik Fejl, hvilket altsaa skete], - og Frederik d. II's Frelse efter Nederlaget ved Kunnersdorf i 1759, da Russerne og Østerrigerne blev uenige, - er bekendte Exempler herpaa.) - Selv i Fredstid kan der begaaes mærkelige og tungt vejende strategiske Fejl. Hertil kan exem-

selvis regnes, at England forholdt sig passiv i 1864, (hvorved Kiel opstod som Krigshavn) og i 1890 byttede Helgoland mod Zanzibar (hvorved Fæstningen og Tilflugtshavnen Helgoland opstod). De geografiske Elementer vejer tungt i Strategien.

Uventede Fejl kan saaledes fremkomme, omend de nu og fremtidig synes sjældnere, eftersom Studiet af Strategi og Krigshistorie bliver mere almindelig overalt.

Men der maa i en strategisk Beregning først og fremmest tages Sigte paa det mest sandsynlige - og dermød bør man, saavidt man kan uden herved at skade de Dispositioner, der bør træffes mod det sandsynlige for Sjø, ogsaa forberede sig paa, at det mindre sandsynlige eller usandsynlige, men dog mulige kan indtræffe.

Denne Beregning har jeg søgt at bygge op alene paa Sandsynligheder, som efter mit Skøn skulde være late Rangs Sandsynligheder. For Oversigtens Skyld skal jeg ganske kort rekapitulere Bevisførelsen:

1. Det er af vidtrækkende Betydning for Tyskland at have tvunget Danmark under sin Villie og at raade over Adgangene til Østersøen, inden disse angribes af England.
(Dette kan betragtes som almindelig anerkendt).
2. Dersom Tyskland besejres effektivt i Nordøen, er det sandsynligt, at England vil forsøge at trænge ind i Østersøen. For at kunne gøre dette maa det kunne raade over de danske Farvande i stor Udstrækning. Danmarks Neutralitet kan da ikke tænkes bevaret.
(Dette kan ligeledes betragtes som almindelig anerkendt.)
3. Det er sandsynligt, at Tyskland - før eller senere - vil blive effektivt besejret i Nordøen.
(Denne Sandsynlighed udtaltes ogsaa her i Selskabet den paagældende Hørsaften.)
4. England vil altsaa derefter forsøge at trænge ind i Østersøen.
5. Det er som logisk Følge heraf ønskeligt for Tyskland at

kunne tvinge Danmark under sin Villie.

6. Dette vil kunne ske med de mindste Ofre af Tid og Kræfter straks ved Fredsbrudet, og vil derfor sandsynligvis ske straks, enten Danmark da er mere eller mindre sterk, mere eller mindre forberedt, mere eller mindre loyal efter Tysklands Skøn.

Facit er: Tyskland maa straks have Danmark tvunget under sin Villie. Hvilket skulde bevises.

Holder denne strategiske Sandsynlighedsberegning Stik, vil det udviklede Problem med Neutralitetskronkelserne slet ikke falde for.

I saa Tilfælde er Danmark enten straks i Krig med Tyskland eller eventuelt allieret med Tyskland - straks i Krig med England.

Men, som udviklet før, maa man ved Siden af det sandsynlige tillige være forberedt paa det mindre sandsynlige, men dog mulige.

Dette er herefter, at Tyskland af en eller anden Grund begaar den Fejl at lade Danmark i Fred i Krigens late Phase. Eller det kan endvidere tænkes, at Rusland ikke er inddraget i Krig, og at Rusland truer med Krig, dersom Tyskland krænker Danmarks Neutralitet. (Danmark i Tysklands Magt betyder jo Østersøens Lukning efter Tysklands Hørgodtbeholdende.)

Dette er dog mindre sandsynligt. Det er ofte nok kommet ret utvetydigt frem, at man i Tyskland har tænkt sig at søge Kompensationer i Frankrig for de Tab, England vil tilføje Tyskland. Altsaa vil Frankrig med stor Sandsynlighed blive inddraget i Krig, men det er da ogsaa sandsynligt, at Rusland som Frankrigs Allierede inddrages i Krig. Dermed bortfalder Betydningen af Ruslands Trussel som ovenfor tænkt.

Tilbage bliver Ruslands Magtmidler. Den russiske Østerøst-Flaade er kvantitativt ringe og kvalitativt quantité négligeable

Den har endvidere ingen Basis, der ligger tilstrækkelig nær ved Kampens Tyngdepunkt - de danske Farvande - den vilde ved et eventuelt Fremstød svæve i Luften og blive knust ved en tysk Flaadeconcentration.

I denne Forbindelse citeres følgende Udtalelse fra en Artikel i "Naval and Military Record" fra Juledagene, benævnt "Sea power in the Baltic": "Germany is not yet, nor can she be within an appreciable period, directly menaced in the Baltic."

Dette synes fuldstændig korrekt, for Tydeligheds Skyld kunde man tilføje, at der ikke er Sandsynlighed for, at den russiske Flaade nogensinde kan faa Betydning, fordi dens Udgangspunkt ligger for langt borte fra Kampens Tyngdepunkt og for excentrisk - den har paa Forhaand tabt Spillet, fordi den skal indvinde de strategiske Faktorer: Tid og Afstand.

Den russiske Hær er ikke mere som før concentreret i Polen, men disloceret mod Østerrig og vil faa nok at gøre med Østerrig, Tysklands Allierede, der i de sidste Aar har udviklet sin Hær i meget betydelig Grad.

Følgelig kan man ikke tillegge ovennævnte Antagelse Sandsynlighedens Præg.

Er Tyskland alene i Krig med England (uden Frankrig), vilde Ruslands Trussel neppe have saa stor Virkning. Iøvrigt vilde Rusland sandsynligvis overhovedet ikke faa noget at vide, forinden det foreligger som "fait accompli", at Danmark enten er allieret med Tyskland eller slaaet til Jorden og okkuperet.

Men det usandsynlige kan dog tænkes, at Danmarks Neutralitet ikke krenkes i Krigens 1ste Phase.

Jeg fører da Betragtningen videre paa Basis heraf.

Danmarks Neutralitet vil da sandsynligvis straks ved Afslutningen af Krigens 1ste Phase - efter Nederlaget i Nordøst - blive brudt.

Sandsynligvis sker dette da ved, at Tyskland nu tilstiller Danmark et Ultimatum.

Der vil da heller ikke i dette Tilfælde være Tale om egentlige - sekundære - Neutralitetskrænkelser.

Gaar man da videre til det endnu mindre sandsynlige, at dette heller ikke sker, og at Danmarks Neutralitet endnu er ukrenket ved Begyndelsen af Krigens 2de Phase, saa kommer man

endelig til det Punkt, hvor Sandsynlighedsberegningen med hvad man kan kalde Vished angiver, at senest ved Forøget paa at forcere de danske Gennemsejlingsfarvande vil Danmarks Neutralitet blive krenket og Danmark inddraget i Krigen.

I dette for Danmark gunstigste - nemlig senest indtræffende - Tilfælde, vil altsaa den danske Stats Neutralitet blive krenket i Perioden fra Begyndelsen af Krigens 2de Phase indtil det Tidspunkt, da den engelske Angrebsflaade er naaet til Gennemsejlingsfarvandene.

Hvorledes bliver nu Arten af disse Neutralitetekrænkelser, hvilken af Modstanderne vil først krenke Danmarks Neutralitet-, og hvorledes bliver den danske Stats Situation i Tilfælde af en Neutralitetskrænkelser?

Herved er jeg kommet til det andet Punkt, jeg ønskede at berøre, nemlig de ovenfor nævnte Udtalelser fra sidste Mødeaften hvilke Udtalelser konkluderede i et abstrakt udtalt Haab om. "at den danske Regering i saa Fald maatte have Held til at træffe det rette Valg."

I denne Forbindelse vil det være af væsentlig Interesse at citere en norsk Udtalelse omhandlende dette Spørgsmaal, og som tager Sigte paa en omtrent parallel Situation, blot med den Forskel, at det klogelig ikke udtalte Udgangspunkt for Betragtningen var, at Norge er indenfor Englands og udenfor Tysklands Magtomraade.

Den er fremkommet i "Morgenbladet" af 1 og 3 Dec. 1911 og hedder "Paa Krigens Rand" - (Norges Stilling i Sommer af B. W. Kørregaard.)

Citatet, der kun er et kort Uddrag af et Afsnit af Artiklen, lyder som følger:

"Og vi vilde maatte træffe vort Valg. Slig som Begivenhederne kunde have udviklet sig i Sommer, vilde vi, uden at nogen af de 2 Magter maaske oprindeligt havde til Hensigt at krenke vor Neutralitet, ved Omstændighedernes Magt blive tvungne ind i Krigen, uden anden Ret end den at kunne vælge Side.

Det giver os noget at tænke paa.

Det er ikke her Stedet at drøfte, paa hvilken Side vi

skulde stillet op, om jeg end tør pege paa, at vort Valg ikke maa gøres afhængigt af saa tilfældige Omstændigheder, som: hvilken af de 2 Modstandere, der først krænket vor Neutralitet, eller hvilken af dem handelsvis var den første til at præsentere sit Ultimatum. Man kan visselig gaa ud fra, at vor Regering, som har vist, at den var vaagen ligeoverfor Krigsfarer, ogsaa paa Forhaand havde bestemt sin Holdning, og at denne var baseret udelukkende paa Hensyn til Norges Interesser i Nuet og i Fremtiden, med fuldt Øje for de andre Faktorer paa og udenfor den skandinaviske Halvø, som fortjener at tages i Betragtning."

Det var Citatet. (I Parenthes bemærket laa den Gang den tyske Flaade spredt i flere (5) norske Fjorde, og Artiklens Forfatter gjorde beklagende opmærksom paa, at en Del af den norske Flaade laa i Trondhjemsfjorden, hvilket ikke synes at tyde paa, at han personlig følte sig forvissat om, at den norske Regering da havde fuldt Øje for Situationen).

Den i den norske Artikel fremsatte Udtalelse om, at Statens Valg ikke kan gøres afhængigt af saa tilfældige Omstændigheder, som hvilken af de 2 Modstandere der først krænker Neutraliteten eller først indsender sit Ultimatum, synes jeg rækker Kernen i dette Spørgsmaal, og det synes jeg var verd at præcisere med al Tydelighed.

Indenfor Selskabets 4 Vægge er der endvidere ikke Anledning til at undlade at tilføje, at det rent strategisk set - og hverledes kan man se anderledes under en strategisk Overvejelse - vil være rigtigt at forberede sig paa at være nødsaget til at vælge den Magt, indenfor hvis Magtomraade Staten befinder sig, naar der ikke er Sandsynlighed for, at dette Magtomraade kan brydes.

Herfra findes næppe anden Undtagelse end den, at den overmægtige Stat stiller Krav, som det i Følge almindelig Opfattelse maa betragtes som øreløst at efterkomme. At inddrage Sympathi - Momenter i en strategisk Overvejelse, der angaar Betingelserne for Statens Existens, er farligt, især dersom vedkommende Stat ikke samtidig har bragt eksempellose Ofre for

at både ^{og} opveje dette tilsigtede strategiske Misgreb og i alt Fald ejer en sjælden Karakterstyrke, som - for at nævne et Eksempel - Nederlandenes Befolkning i Kampen med Ludvig d. XIV's Hære.

Sammenlignes nu den danske Stat med Nederlandene i nævnte Periode, vil det neppe falde svært at indrømme, at en Majoritet paa ca. 5% ved Afstemningen om overhovedet at ville have et Forsvar tyder paa, at der i alt Fald ikke ved det Tidspunkt har været en fast sluttet Opfattelse baaret af Karakterstyrke.

Dette er et strategisk Moment, som man medtages i den strategiske Berægning. Den førnævnte preussiske Militærforfatter har bl. a. udtalt den berømte Maxime, at Krig er Fortsættelsen af Politik, kun med andre Midler, og at begge Dele er Strategi.

(I sit Værk om Krigen har han hele Kapitler om Strategiens Elementer, bl. a. moralske: som "Krigsdyder", "Dristighed", "Udholdenhed" etc., og paaviser disses eminente Betydning.)

Det eneste Moment, som formentlig kan tvinge til at afvige fra den strategisk angivne - ved kold Fornuft overvejede - Vej, er naar der stilles vanværende Krav til Nationen eller Krav, der paa Forhaand gør Staten aldeles magtesløs og tilintetgør Souveræniteten. Saadanne Krav bær en Nation ikke bære sig for uden Kamp, da den ellers prisgiver sig til den offentlige Foragt og derved opløses i sine Bestanddele uden Udsigt til atter at kunne redde sig som et samlet Hele.

Det vilde være af væsentlig Interesse at undersøge nærmere, hvad der man anses at høre til slige vanværende eller uantagelige Krav.

At gaa imod sin Sympathi, kan det neppe være. Man maa være forberedt paa i den Henseende at vise Resignation; Indsatsen er jo stor - ofte Statens Existens som uafhængig Stat - maaske endog Existensen som Nation.

At alliere sig med en Næstatter, der for kortere Tid si-

Danmark er militært meget svagt, har en strategisk set aldeles enesteaaende uheldig Beliggenhed, og hverken krigeriske Egenskaber, Offervillighed eller maalbevidst Sammenhold hos Befolkningen kan med den bedste Villie siges at være tilstede i særlig fremtrædende Grad for Tiden.

Danmark kan derfor ikke som Frankrig tillade sig at basere sin Strategi paa Basis af Nationens Sympathier og Antipathier. Dette vil ikke være Strategi.

Det kan herefter neppe paa Forhaand anses for uforeneligt med Danmarks Ære, om det allierer sig med England (jævnfør 1807) eller Tyskland (jævnfør 1864)

Der maa derfor frakendes Sympathi-Bevæggrunde Hærettigelse til at være Ledemotiv i en lille og uheldig situeret Stats Politik og Strategi.

Noget andet er, at der maa tages Hensyn til deres Existens og en heraf eventuelt resulterende Indflydelse paa Statsmagtens Politik og Strategi, særlig ved Faren for en Folkestemnings Indflydelse paa Regeringens Holdning og Beslutninger paa kritiske og afgørende Tidspunkter.

Hermed vil jeg fortløbige forlade Sympathi-Momentet som strategisk Element.

Derimod kan Betingelserne i et eventuelt Ultimatum eller Alliancetilbud være uantagelige eller specielt yamygende altsaa uforenelige med Nationens Ære og Souverainitet - d.v.s. umulige eller vanskelige at efterkomme uden Kamp.

Det maa da blive et Diplomatis og en Regerings Opgave at undgaa, at det straks kommer til den Yderlighed, at der stilles uantagelige Betingelser; - det maa blive Krigsforberedelsens Opgave at klargøre Kampmidlernes Anvendelse saaledes, at Betingelserne kan blive forenelige med Nationens Ære og Sikkerhed og saa gunstige som muligt.

Det vilde neppe kunne anses for en uantagelig Alliancebetingelse, om Tyskland eksempelvis krævede Danmarks Samtykke til

at besætte Fyen, Langeland, Sprogø og Kattegatsøerne, dels for at være i Stand til at forhindre, at England kunde bemægtige sig disse som Støttepunkter, og for derfra virksomt at kunne hindre Englands Fremskridt, - dels naturligvis ogsaa indirekte som Sikkerhed for, at Danmark ubrødelig holdt fast ved Alliancen, selv om England trængte ind i Østersøen, og den sjællandske Øgruppe derved gled ud af Tysklands Magtomraade.

Som uantagelige maatte man eksempelvis skønne Betingelser, der gik ud paa at indrømme Københavns Okkupation, - maaske ogsaa en Okkupation af Sjælland i en saadan Udstrækning og med saa stor Magt, at der derved opnåedes stor Overlegenhed over de danske Stridskræfter, saaledes at Statens Souverænitæt faktisk maatte synes ophævet. Dette sidste er dog neppe sandsynligt, hvilket jeg mener at kunne begrunde ved en strategisk Betragtning, som tænkes set fra Tysklands Standpunkt, thi disse Tropper vilde dog svæve i Luften, dersom den engelske Flaade kom op, og dersom det tænktes, at Danmark, der altsaa raadede over København, da vilde eller kunde tvinges til at bryde Alliancen. - Da disse Tropper altsaa ikke vilde være en sikker Garanti, vilde det formentlig være en Fejl at tvinge Danmark til denne Yderlighed. Der er jo endda en væsentlig Garanti i, at Lille Belt stadig er indenfor tysk Magtomraade og Store Balts Passagens vestlige Kyatstrækninger ligeledes.

Iøvrigt er der ikke meget at stille op i den Situation, naar man blot har undgået ørekrenkende Krav. Preussen har selv prøvet det i 1812.

Ved Fredsslutningen i Tilsit 1807 efter Nederlagene ved Jena afstaa Halvdelen af sit Territorium og Auerstedt etc.

I 1806 maatte Preussen ^{og} gaa ind paa ydnygende Betingelser som Fortsættelse af det tilladelige Maximum af udrustede Tropper i en længere Periode, og i 1812 maatte Preussen alliere sig med Frankrig mod Rusland.

Der kan vel være en ikke ringe Sandsynlighed for, at et eventuelt Alliancetilbud fra Tyskland vil blive fremsat under

gunstige Vilkaar for Danmark, især dersom det er lykkedes Danmark at mobilisere i rette Tid og træffe effektive Forholdsregler, saaledes at den danske Stat "kan gøre sig kostbar" under Forhandlingerne, vel at mærke kun for at opnå de bedst mulige Vilkaar og Garantier. Det vil ikke være usandsynligt, at fuld Souverainitet og Integritet tilbydes garanteret af Tyskland. -

Jeg skal om lidt søge at udvikle hvorfor.

I saa Fald maa det synes rigtigt at modtage Alliancen, set fra et strategisk Synspunkt.

Forkastes Tilbudet, er der overvældende Sandsynlighed for, at Danmark bliver slaaet til Jorden, og - dersom Tyskland sejrer i den store Krig, vil Danmarks Selvstændighed være forbi og Landet sandsynligvis indlemmet som tysk Rigsland ligesom Elzasz-Lothringen eller i heldigste Tilfælde som tysk Forbundsstat. - Hvem kan da hindre det?

Det er farligt at vælge forkert i det Tilfælde. Kongeriget Hannover gjorde det i 1866, blev i Løbet af faa Dage slaaet til Jorden og ved Fredsslutningen indlemmet i Preussen, der før Krigen tilbød det Alliance med Garanti for fuld Souverainitet.

Hannover var et aldgammelt Rige. Det welfiske Hus herskede der siden Henrik den stoltes og Henrik Løves Dage i det 12'Aarhundrede. Det var i Personalunion med England fra 1714, selvstændigt Kongerige fra 1814, og dets Kongehus var det samme som det, der herskede i England, hvilket imidlertid ikke hjalp det ved Fredsslutningen i Prag i 1866.

At lade Danmark følge Forsvarspolitikken fra 1879 under den strategiske Situation i vore Dage, synes jeg vilde være at følge Cyrano de Bergeracs stolte, men farlige Anskuelse, at man ikke bør kæmpe den Kamp, der sikrer Sejren, men at det er langt mere urefuldt at kæmpe, hvor Kampen er haabløs.

(... Que dites-vous. Vous êtes mille?"Je le sais;.... Mais on ne se bat pas dans l'espoir du succès -- Non, non - c'est bien plus beau lorsque c'est inutile.".....)

Den eneste Situation, hvori der strategisk set kan tænkes

nogen , omend efter mit Skøn ikke tilstrækkelig Berettigelse for den danske Stat i at alliere sig med England, er dersom Tyskland er slaaet i Nordøsten og Englands Flaade trængt ind i Østersøen, saaledes at den sjællandske Øgruppe er udenfor Tysklands Magtemraade. Men hvorledes kan det tænkes, at Danmark har faaet Løv til at være i Fred indtil Tyskland er kommen i en saa vanskelig Situation?, og i alt Fald er det klart, at Jylland, Fyen, Lillebæltserne og Langeland da vil være i tysk Magt, og at England ikke nægter at bringe nogen Forandring heri.

Selv om England, - hvad der særlig med Undervandsbaadene moderne Udvikling for Øje aldeles ikke synes mig sandsynligt -, skulde formas at erhverve og bevare Herrødsøen i Østersøen, saa vil Afgørelsen dog ikke kunne fremtvinges herved. Tyskland kan kun tvinges ved Nederlag til Lands, naar der er Tale om en Krig af saa vidtrækkende Betydning, og alle Kræfter derfor sættes ind. At Tysklands Kolonier erobres, og dets Eshandel standses, vil neppe kunne tvinge det til Fred.

Afgørelsen vil derfor sandsynligvis komme i Lothringen og Vogeserne.

Tænkes det Tilfælde, at Danmark er i Alliance med Tyskland, og at England trænger ind i Østersøen, vil den sjællandske Øgruppe blive blokeret, men Blokaden i Sundet og et Bombardement af Hovedstaden skal der ikke særlig mange Undervandsbaade til at hindre; desuden kan der til det Tidspunkt være udlagt talrige Miner og truffet andre Foranstaltninger til at sperre Sundet for den engelske Flaade. (Eksempelvis Haubitsbatterier Nord for Helsingør etc.)

Danmarks Situation vil da neppe være saa ugunstig, som det ved første Betragtning kunde se ud til. Det maa erindres, at der i vore Dage og endnu mere i Fremtiden er stærkt dalende Sandsynlighed for, at England kan bevare Fodfæste i Østersøen. Engländerne synes selv paa ingen Maade at savne Blik for Undervandsbaadeforsvarets vidtrækkende Betydning, - hvilket bl. a. fremgik af den nylig afgaaede "first sea - lord's", Admiral Wilsons, Udtalelser for ikke ret lang Tid siden.

Tyskland reader allerede nu over et betydelig Antal Under-
vandsbaade og bevilger aarlig 15 Mill. Mk. til dette Vaaben.

Det kan ikke omvendt med Sandsynlighed hævdes, at Anven-
delsen af engelske Undervandsbaade i Østersøen kan forskaffe
England Herredømmet i Østersøen, omend de naturligvis kan tæn-
kes at bidrage væsentlig til at hindre den tyske Flaades Optra-
den. Men Fyen-Langeland-Linien, Sprogø og eventuelt Oms-Ågerød
spækkede med Haubitser fra en af Tysklands to store Bølsirings-
parker og Kystbefæstninger, talrige Minespæringer, sunkede
Skibe etc. vil ialtfald i Tysklands Haand beherske Store-bælt,
og Kiøls Nærhed vil være en strategisk Fordel, som vanskelig
kan opvejes. Isvrigt maa det erindres, at de engelske Under-
vandsbaade da vilde være ca. 600 Sømile fra deres Hovedbasis.

Omvendt vil Danmarks Situation og Udsigter, naar det paa
dette Stadium af Krigen tænkes allieret med England, ikke sy-
nes gunstige, snarere meget mørke, dersom Tyskland ikke besei-
redes til Lands. Dette er der under den nuværende Gruppering af
Stormagterne ikke synderlig Udsigt til, - ialtfald kan det som
anført neppe tænkes at ske ved en anden Modstander end Frankrig
- Omend det ved store Ofre er lykkedes Frankrig at bringe sin
Krigsstyrke op til en betydelig Størrelse og maaske kvalitativt
at naa op paa samme Højde, hvad Mandskabet angaar, saa vides
det dog med temmelig Sikkerhed, at det franske Officerskorps
staar tilbage for det tyske.

Naturligvis ved man ikke, om der kan opstaa en genial Fø-
rer, som det tidligere er sket, men denne Antagelse vilde føre
ud i 2'Range Sandsynligheder og kan derfor ikke tages i Be-
trægtning i denne Overvejelse.

Tilbage vil der endnu være at undersøge, hvorvidt der kan
tillægges et engelsk Overrumplingsforsøg straks ved Fredsbrudet
mellem England og Tyskland Proget af større Sandsynlighed, samt
om dets Virkning i Tilfælde af, at det virker overraskende som
tilsigtet, kan forandre Situationen i den Grad, at Danmark bør
træffe et andet Valg end her udviklet.

(Det er ofte nok bevist, at der ikke kan være Tale om en overraskende engelsk Landgangs-expedition i større Stil som i 1807.

Der har af og til i England været talt forblømt om de ældre Slagskibedivisioner (Majestic - Klassen etc. - nu ev. "King Edward"-Klassen etc.) som en "Baltic-fleet".

Det er imidlertid sandsynligt, at Tyskland under truende Forhold vil etablere en fremadudt Rekegnoscering i Kattegat. - "Baltic-fleet" kunde jo ogsaa tænkes at have Kiel som Maal.

En større Flaadeafdeling kan vanskelig passere Læsø, Anholt, den svenske Kyst og Helsingør uobesværret - omend det jo ikke er utænkeligt - dog kommer hertil, at det under truende Forhold fra engelsk Side ^{ogsaa} maa tages i Betragtning, at der vil være danske Rekegnosceringskibe at regne med. Det overraskende Moment taber herved væsentlig i Virkning.

Alligevel vil Angrebet kunne tænkes at naa frem til København, inden der er truffet særlige Foranstaltninger.

Hensigten maa da være at tilstille et Ultimatum og samtidig true med Bombardement.

Det gælder da om ikke at give efter, men blot holde ud, til Mærket falder paa. Saa maa nemlig Angriberens større Skibe ud af Sundet af Frygt for Torpedobaadsangreb. Først og fremmest bør under alle brugelige Paaskud Tidsfristen søges forlænget, medens der naturligvis mobiliseres og samtidig Tysklands Alliance søges under gunstige Vilkaar.

Bringes Bombardementstrudselen til Udførelse, maa København finde sig deri. I modsat Fald kan det paaregne at blive bombarderet en Gang til kort efter af den tyske Flaade og maaske tillige fra Land siden.

Naar Danmark om kort Tid raader over flere Undervandsbaade, vil Faren for et engelsk Overrumplingsforsøg som her anført svinde ned til at blive en 3de- eller 4de-Rangs Sandsynlighed.

Iøvrigt tyder det meste af, hvad der er sivet ud om engelske Flaadedispositioner med Krigen mod Tyskland for Øje, særlig i Flaadetidsskrifter, ikke paa, at England vil risikere meget, men langt snarere har Tendens til at gaa for methodisk tilværks og ikke med den "daring", som man er tilbøjelig til at tro. Et Eksempel herpaa er, at det synes, som om det engelske Admiralitet vil være tilbøjelig til at fransede Overførselen af Englands Mar (Englands "striking force": de 150.000 Mand) over Kanalen, før den tyske Flaade er slaaet eller indsluttet, hvilket betyder, at dens Virkning vil komme forsent. - Det japanske Hovedkvarter maatte bøde haardt i Tid og Kræfter, fordi det manglende Dristighed til straks at landsette Armeen i Port Arthurs Nærhed, inden Russerne altsaa raadede over større Troppemasser, og inden Port Arthurs Befæstningslinie blev udbedret.

Konklusionen synes herefter, at Danmarks Chancer under alle sandsynlige Situationer er fast knyttede til Betingelsen: Alliance med Tyskland. Og da Tysklands Chancer synes vel tjente med at have Danmark som Forbundsfulle, maa der synes Sandsynlighed for, at Tyskland ved et Fredsbrud med England straks vil opfordre Danmark til Alliance naturligvis støttet til effektive Trudsel og Midler for at naa sin Hensigt straks.

Til Støtte for hvad jeg har fremsat, skal jeg nu citere en tysk Udtalelse:

Den ved sine forakelige Brochurer og Bledartikler bekendte tidligere Søofficer, Grev von Reventlow, skrev bl. a. i en Artikel (i Tidsskriftet "Zukunft", Sept. 1906), betitlet "Die Kanalflotte in der Ostsee", følgende angaaende Situationen under en Krig mellem Tyskland og England:

..... "Für uns kommt speziell Dänemark in Betracht. Die dänischen Gevässer sind leicht zu sperren und ihre Unpassierbarkeit würde uns gestatten, unter allen Umständen unsere ganze Flotte in der Nordsee beisammen zu halten; die Ostseeküsten überhaupt gegen

jede Angriffsgefahr zu sichern. Da in einem Kriege gegen England uns aber sicher ein Zwei-Fronten-Krieg zu Wasser droht, ist die Frage der dänischen Gewässer für Deutschland von grösster Bedeutung."

"Im Kriege könnte der Weg in den dänischen Gewässern durch Minen, versenkte Fahrzeuge, Torpedoboote, Unterseeboote und Mittel der Küstenvertheidigung direkt gesperrt werden. Die Belte und der Sund sind aber dänische Territorialgewässer: folglich wäre ein Anschluss Dänemarks an Deutschland im Kriege das Ideal. An einen solchen ist natürlich nicht zu denken, aber auch nicht daran, dass in dem angenommenen Krieg es Dänemark gelingen könnte, seine Neutralität unverletzt zu wahren. Dann würde es sich darum handeln, welche von den beiden kriegführenden Parteien zuerst kommt. Wir haben den unschätzbaren Vortheil der grösseren geographischen Nähe und der Kommunikation über Land voraus; möge es nur im entscheidenden Fall an der nöthigen Rücksichtslosigkeit nicht fehlen."

"Man hält in Dänemark für das Beste streng neutral zu bleiben und sich nie in Meinungsverschiedenheiten der europäischen Grossmächte zu mischen; mit allen Nachbarn wolle man in guten Einvernehmen leben und mit Deutschland wünsche man ebenso wie mit England offene und unabweisende Freundschaft. - Für ein Land wie Dänemark, dessen Inseln die Schlüssel zu den deutschen Ostseegewässern sind, könnte in einem deutsch-englischen Krieg von gutem Einvernehmen mit allen Nachbarn nun zwar nicht die Rede sein. Klug und richtig ist aber, wenn Dänemark sich allen politischen Verbunden gegenüber in Friedenszeiten auf den... (oben erwähnten) ... Standpunkt stellt."

"Dänische Bundesgenossenschaft oder Ergebenheit, ob gezwungen oder freiwillig, könnte den Einsatz (Englands) erheblich verringern."

"Die direkten Folgen der Blokade, also hauptsächlich das Stecken der Einfuhr, würden zunächst nur in höheren Preisen bemerkbar werden, Deutschland aber nicht zum Friedensschluss zwingen können; ausserdem würde die Armee jedenfalls nicht

mæssig bliben, sondern auf dem Festlande die naheliegenden
Kompensationen suchen".

"Ein wirklicher Entscheidungskampf würde (für England)
keine reine Freude, so lange Deutschland nicht auf dem Lande
niedergeschlagen ist."

"Daraus darf man für Deutschland die Schlüsse ziehen: dass
beschleunigten Rüstungen zur See nothwendig, in jedem Sinne vortheil-
haft ist und die Kriegsgefahr nicht heraufbeschwört; dass die
Kriecherei vor den Engländern Deutschland nach aussen hin ernied-
rigt und keine politischen Vortheile bringt, nach innen
| *(in der Einschätzung eigener mit fremder Kräfte zur Folge)* in
Muthlosigkeit und Unklarheit hat. Das alles gilt von der Verthei-
ligung; jede aktive Politik aber bedarf als Grundlage einer
Möglichkeit zu militärischer Offensive."

naturligvis ikke

Disse Anskuelse kan ~~uden~~ uden videre endes for ogsaa at
vare delte af det tyske Støfficerskorps, endelig af den tyske
Regering, men de har dog betydelig Interesse, da de synes stra-
tegisk rigtige. Og desuden er Grundsynet i disse Anskuelse
ielfald delt af adskillige tyske Militarforfattere. Saaledes
udtaler Major von Bruchhausen i 1906 i sin Afhandling "Der
kommende Krieg" bl.a. : "Under disse Omstændigheder maa Tysk-
land overveje, om det ikke - i kritiske Dage - af Selvforsvar-
sagsskrift bør komme England i Forkøbet. Selv om det er en pin-
lig Tanke, lader den sig ikke afvise."

Det vil fermentlig derefter have Interesse ganske kort at
betragte Danmarks Situation i det Tilfælde, jeg betegnede som en
2°Rangs Sandsynlighed, at Danmarks Neutralitet bevaredes ind i
Krigens late, eventuelle 2°Phase, ogat der da kom til at fore-
ligge en Neutralitetskrankelse, enten fra tysk eller engelsk
Side.

Det forekommer mig indlysende, at der - saalange det kan
ske - maa gøres, hvad der kan gøres for at undgaa, at den dan-
ske Stat inddrages i Krigen.

er nødvendigt. Børson under en Kamp mellem 2 Modstandere den ene Part uden Anledning undlader at benytte sig af et Middel, der staar til Raadighed, vil den anden Part herved vinde en Fordel. Paa denne Maade opstaar en Vexelvirkning, der fører til maximal og ev. hensynsløs Anvendelse af alle Midler.

At Meningerne i Danmark synes at være stærkt delte om, hvilken Politik og Strategi Staten bør følge, skyldes forskellige Aarsager, bl. a. særlig den, at Landets uheldige strategiske Situation under den nu truende Krig er overordentlig vanskelig at udrede, tildels fordi man paa Forhaand er tilbøjelig til at lægge for megen Vægt paa 2' og 3' Rangs Sandynligheder, af hvilke adskillige dog usægtelig ligger indenfor Mulighedens Ramme. (Gen. v. Clausewitz siger treffende: "Der Krieg ist ein wahres Chamäleon, weil er in jedem konkreten Falle seine Natur etwas ändert.")

Da det formentlig altid maa synes af Interesse, naar en bestemt Vej angives - enten denne nu skønnes rigtig eller ej - at drage Konsekvenserne, skal jeg sluttelig gøre et Forsøg paa at angive positive Forholdsregler paa Basis af det udviklede:

Politik og Strategi:

I Færdstid og saalænge Staten ikke inddrages i Krigen: Havde streng og upartisk Neutralitet og ikke lade sig forlyde om andet. Naar denne krenkes ved, hvad man kunde kalde Neutralitetskrænkelser af sekundær Betydning: da bestræbe sig for at udrette, hvad man kan ved Protester.

Hjdsages Staten til at tage Parti: disponere saaledes, at ikke Tyskland bliver Fjenden.

Tilbyder Tyskland Alliance: modtage denne, men paa Vilkaar der garanterer Statens Souverainitet, er ærefulde og overhovedet saa gunstige som muligt.

Særlig bør det have for Øje, at Staten ikke ved de trufne Allianceforanstaltninger gøres magtesløs, men beholder Magtmidler under hele Krigen. Thi kun herved kan der have sigt til en gunstig Position ved Fredsforhandlingerne.

Den øjeblikkelige Sgruppe bør særlig kun være besat af den der koncentrerede danske Styrke, og under et Allianceforsvar af Gennemsejlingsfarvandet bør det søges udvirket, at den danske Flåde særlig opererer i Sundet med tilgrændsende Farvande.

En hemmelig Defensivalliance i Fredstid med Tyskland mod England bør ikke søges. Herved kompromitteres blot Landets Værdighed til ingen Nytte. Tilbydes den paa særlige gunstige Vilkaar: bør den fermentlig modtages, hvis der er Mulighed for Hemmeligholdelsen her: tilbyder Tyskland Alliancen, er det sandsynligt, at det er Tegnet paa, at den 11. Time er slaæet, og at Krigen er umiddelbart forestaaende.

Betragtes i denne Forbindelse Hollands og Belgiens Situation, ses det, at begge disse Stater stædse har betonet deres absolute Neutralitet, - deres Udtalelser er ganske parallelle med de af Forsvarskommissionen i sin Tid udtalte og af den daværende Regering tiltraadte: ikke at ville med i nogen Slags Alliancepolitik, men sætte alt ind paa at bevare Freden og holde sig udenfor Magternes Stridigheder.

Det er klart, andet bør og kan der ikke siges høit, det vilde skæde Landet i høj Grad og være yderst farligt, men paa den anden Side er det uomtvisteligt, at de nævnte Smaastater ikke selv bestemmer, hvorvidt de inddrages i Krigen. Dette afhænger af den strategiske Situation. Og at være blind herfor og ikke at drage Konsekvenserne maatte synes uforstaaeligt.

Belgien har garanteret Neutralitet, men tager selv ikke mindste Hensyn hertil, vel vidende, at dette ikke spiller nogen Rolle. Rundt omkring i Danmark er der endnu gedtroende Mennesker, der mener, at dette vil være de Vises Sten i Danmarks Forsvarsproblem.

De ca. 200 Millioener, der er ofrede paa Antwerpen-Åfaalitionen taler et andet Sprog. Det vil ogsaa erindres, at Belgien var den førte Stat, der havde truffet Foranstaltninger til Mobilisering under Mærekke-Affæren i 1911.

Der vilde saaledes ikke være Anledning til at tro, at en uvæsentlig Neutralitetskrænkelser er "casus belli", og at Protest er udelukket. - Tvertimod! - En Kuldfyldning paa dansk Søterritorium er eksempelvis et Tilfælde, der vel vil kunne afvær- ges med en Protest; - ved Overgreb med Fyrans overrækkes der som bekendt skriftlig Protest, - et ^{Ophold} af over 24 Ti- mers Varighed, en Udøvelse af Visitationeretten, en Opankring af mere end 3 Krigsskibe, en Udlægning af Miner, der naar ind paa dansk Søterritorium, en Reparation i Lø af Land etc., be- høver ikke at inddrage Danmark i Krigen.

Formentlig maa Situationen, der, som allerede oftere fremhævet, overhovedet er mindre sandsynlig, blive den, at den proklamerede, upartiske, "loyale" Hævdelse af Neutraliteten i Virkeligheden kun svarer til sit Navn, saavidt Protest virker.

Tvinges Staten til Handling, maa denne, af de evenfor udviklede, tvingende, strategiske Aarsager bringes til at gaa parallelt med Tysklands Krav og eventuelle Protester.

Tilstiller England paa Grund heraf Danmark et Ultimatum, maa Alliance med Tyskland straks søges paa det bedst opnaelige Grundlag.

Opnaas med Forventning ikke gunstige Garantier, har de ongelake Krav dog ikke indsekommen, selv om Englands Krigser- klæring er Følgen. Tysklands Krigserklæring - i Tilfælde af, at Englands Krav følges, - vilde nemlig, som det er foresgt paavist, være langt farligere, fraset i rent exceptionelle og mindre sandsynlige Situationer.

I denne Forbindelse lyder Haagerconventionens §26 jo nærmest som en Ironi: "En neutral Magts Udøvelse af de Rettig- heder, der er tillagte den i nærværende Konvention, kan aldrig anses som en lidet venskabelig Handling af den ene eller den an- den Krigsførende, som har antaget de paagældende Artikler".

Saafrømt det skulde synes ^{Nogen} ugsørligt at proklamere upartisk Neutralitet og alligevel tage Parti, vil det formentlig være tilstrækkeligt at erindre om, at saaledes har Verdens Politik altid været. - Historien har Eksempler nok herpaa. Intet er helligt i saa Henseende, ikke engang en Forbundsfallé, naar man selv beseires.

De tyske Staters Forhold i 1813 efter Slaget ved Leipzig er et talende Exempel herpaa.

Selv Alliancetraktater er ikke ukrenkelige. - Preussen prøvede det ved Freden i Tilsit i 1807, da dette Alliancetraktat med Rusland ganske blev tilsidesat.

Ovenomtalte proussiske Militærforfatter, General Carl von Clausewitz, har om Alliancer udtalt: "Bei Bündnissen liegt das Schwerpunkt in der Einheit des Interesses"

(Ud fra denne Betragtning synes det i Parantes bemærket klart, at der ikke er Udsigt for Danmark til at kunne opnaa et Forbund med Sverige og Norge eller en af disse Stater, da Interesserne ikke er parallelle men divergerer.) Endvidere udtalte Clausewitz: "... Niemals wird man sehen, dass ein Staat, der in der Sache eines anderen auftritt, diese so ernsthaft nimmt wie seine eigene".

Dette Faktum belyser Danmarks exceptionelle Situation: England er stærkt interesseret i, at Danmarks Integritet bevares, - Tyskland ikke, - men Danmark maa alligevel strategisk set være nødsaget til, naar det inddrages i Kampen, at alliere sig med Tyskland, da Danmark ved sin Beliggenhed og øvrige Forhold ligger udenfor Tysklands Magtomraade, uden Sandsynlighed for at dette vil blive brudt.

"Haabet" om, at Tyskland vil stole paa, at Danmark loyalt vil bevare sin Neutralitet overfor England, eventuelt med Vaabenmagt, synes mig ikke vel funderet. I Politik og Strategi støtter man kun blindt, naar man ikke kan andet, ellers garderer man sig ved effektive Tvangsmidler og risikerer ikke mindste Tab af Tid og Kræfter, naar dette ikke af særlige Aarsager

Holland har en vanskelig Position. Gaar det imod England, naar det er nødt til at tage Parti, saa falder rimeligvis Kolonierne for den engelske-indiske Mar, eventuelt ved Japans Hjælp, imod passende Vederlag. Gaar det mod Tyskland, risikerer det alt, fordi det er landfast med den Stormagt. Det har derfor for alle Tilfælde Skyld skabt den saakaldte "Festningen Holland" med stærke Forter og Hovedfestningen Amsterdam, for i givet Tilfælde at have en kraftig Stilling overfor Tyskland, enten det gælder at gaa imod Tyskland eller at erhverve gode Alliancebetingelser.

Idet jeg vender tilbage til Danmarks Politik, skal jeg endvidere bemærke, at der formentlig bør søges opretholdt et venskabeligt Forhold til Rusland (i Fredstid altsaa), da Ruslands Interesser er parallelle med Danmarks Integritet, og da et godt Forhold til Rusland kan virke indirekte til, at Tyskland tilbyder Danmark gunstige Alliancevilkaar. Den danske Presses Holdning under den asiatiske Krig var politisk meget uklog. Pressen synes ikke at have Blik for Betydningen af det strategiske Element, der hedder Afetand.

For at kunne gøre sig "kostbar", d.v. altsaa sige, for at kunne forskaffe sig gunstige Alliancevilkaar med Tyskland, bør Søforsvaret *) formentlig udvikles saaledes, at Betingelserne for et tysk Landgangsforetagende med den sjællandske Sgruppe gøres saa vanskelige som muligt.

Hertil bidrager i første Række Undervandsbaadene saavel reelt som ogsaa i høj Grad moralsk, (hvilket som anført allerede for lang Tid siden udtaltes af det engelske Admiralitet, (Admiral Wilson) paa Grundlag af de indvundne Erfaringer ved de engelske Undervandsbaadssøvelser.) Undervandsbaadenes Betydning er endda senere voxet med Radiotelegrafens Installation. -

I anden Række: Torpedobaadene og det offensive Mineforsvar

I 3' Række: Rygstødet - (Kystforsvarsskibene) - og det passive Mineforsvar.

*) Hvorledes Landforsvaret samtidig lige udvikles, er jeg ikke kommen ind paa her, men Konklusioner kan formentlig drages af de her og ovenfor givne Premisser. (senere skum).

Til Bevogtning og Forsvar (med dette Formaal) af den sjællandske Øgruppe synes det formentlig ønskeligt snarest muligt at kunne råde over mange men mindst 12 autonome Under- vandsbaade, heraf 6 til Sundet og sydlige Tilgang, 3 i Smal- landsfarvandet og 3 i Store-Balt^(Søeruddet - Øvarhedne) samt store Terpedobeholdnin- ger til disse.

Endelig fremhæves stærkt Nødvendigheden af straks at ud- ruste Sikringsstyrken - eventuelt mobilisere - naar Situatio- nen bliver truende. Ved et Fredsbrud mellem England og Tysk- land bør der straks mobiliseres.

Idet jeg hermed slutter, skal jeg udtale, at jeg vilde sette nogen Pris paa, om de af Selskabets Medlemmer, hvis Ud- talelser paa de sidste Mødeaftener jeg har berørt, eller andre vilde gøre mig den Ære at fremsætte deres Commentarer hertil til Belysning af de forskellige Spørgsmaal.